

25.8.2014

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi

Lausuntopyyntö 8.5.2014
VM065:00/2012

Kuntalain uudistaminen

Muonion kunta esittää lausuntonaan seuraavaa:

Kuntalain uudistaminen on tarpeen kuntien toimintaympäristön ja kunta-hallinnon rakenteiden sekä lainsäädännön muuttumisen takia. Esitysluonnos on hyvin valmisteltu, ja kuntalakiin esitetyt muutokset ovat perusteltuja kuntien nykytilan ja tulevaisuuden haasteiden näkökulmista.

Kunta pitää hyvänä tavoitetta, että kuntalaissa otetaan huomioon kuntien erilaistuminen ja mahdollistetaan kuntakohtaisia ratkaisuja hallinnon, joh-tamisen ja osallistumisen järjestämisessä. Myös tavoitteet edistää uusien toimintatapojen muotoutumista ja kuntien toiminnan tehostamista ovat kannatettavia.

Kuntatalousohjelma

Esitetty kuntatalousohjelma lisää toivottavasti kuntatalouden ja muun julki-sen talouden ennakoitavuutta. Tähänkin saakka kuntien tehtävistä säädettä-essä valtion on tullut arvioida tehtävien rahoitusta valtiontalouden kehysten lisäksi kuntatalouden kantokyvyn näkökulmasta. Menettely ei kuitenkaan ole toiminut kaikilta osin riittävän hyvin. Esimerkiksi ensihoidon uudista-minen on aiheuttanut kunnille erittäin merkittäviä menolisäyksiä.

Pykälän 3. momentin mukaan kuntatalousohjelmassa arvioitaisiin kuntien toimintaympäristön, palveluiden kysynnän ja kuntien tehtävien muutokset sekä tehtäisiin arvio kuntatalouden kehityksestä. Arvioinnissa eriteltäisiin kuntien lakisääteiset ja muut tehtävät sekä mahdollisuus tuottavuuden lisäämiseen. Nykyisestä peruspalveluohjelmasta poiketen kuntatalous-ohjelma kattaisi lakisääteisten tehtävien lisäksi kuntien itsehallintonsa nojalla itselleen ottamat tehtävät eli käytännössä koko kuntatalouden. Täl-laisen arviointitiedon tuottaminen on erittäin tarpeellista kunnan talouden ja palvelujen järjestämisen kannalta.

Kuntavaalit

Kunta kannattaa esityksiä vaalien ajankohdan ja valtuuston toimikauden alkamisajankohdan muuttamisesta. kuntavaalit toimitettaisiin huhtikuussa ja valtuuston toimikausi alkaisi kesäkuussa.

Kunnan asukkaiden osallistumisoikeus

Esitysluonnoksessa kuntia kannustetaan tarjoamaan entistä enemmän monipuolisia, vaikuttavia ja käyttäjälähtöisiä osallistumiskeinoja. Kunta kannattaa esitettyjä uusia mahdollisuuksia kuntalaisten osallistumiselle kunnan toimintaan. Kuntademokratian vahvistamisen kannalta on tärkeää, että kuntalakiin kirjataan konkreettisesti myös uudet kunnan toimintaan osallistumisen keinot.

Kunta pitää hyvänä, että lakiin kirjataan velvoite nuorisovaltuuston tai vastaavan vaikuttamiselimen perustamisesta. Myös vanhus- ja vammaisneuvostojen sisällyttäminen kuntalakiin on tärkeää.

Kunnan toimielimet

Kunnalla ei ole esityksiin huomautettavaa.

Kuntastrategia

Pykälässä säädettäisiin kuntastrategiasta, joka olisi valtuuston merkittävin ohjausväline kunnan johtamisessa. Valtuusto päättäisi kuntastrategiassa kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kunta kannattaa esitystä.

**Kunnanhallituksen ja kunnanhallituksen puheenjohtajan tehtävät
sekä johtajasopimus**

Kunnalla ei ole esityksiin huomautettavaa.

**Omistajaohjaus ja kuntakonsernin johtaminen sekä
kuntien yhteistoiminta**

Periaate, että kunnan toimintaa ja palveluita tulisi ohjata yhteensovitettuna kokonaisuutena riippumatta siitä, miten ne järjestetään tai tuotetaan, on erittäin hyvä. Lakiluonnoksessa on otettu hyvin huomioon myös kuntien välisen yhteistyön lisääntyminen.

Valtuusto päättäisi osana kuntastrategiaa omistajapolitiikasta. Omistajaohjauksella olisi huolehdittava siitä, että tytäryhteisöjen hallitusten toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus. Konserninäkökulma

sisältyisi myös kuntalain vaalikelpoisuussäätelyyn. Merkittävin muutos olisi se, että henkilö ei voisi samaan aikaan olla kunnanhallituksessa ja kuntakonserniin kuuluvan yhtiön hallituksessa eli käytännössä vastata oman toimintansa valvonnasta.

Kuntien omistajaohjauksen vahvistaminen on erittäin merkittävä osa kuntalakia, mutta konkreettiset keinot, joilla kunnat voisivat tehostaa omistajaohjaustaan, ovat lakiesityksessä varsin vähäiset. Erityisesti pienten kuntien ongelmana on vähäinen vaikutusvalta yhteisöissä, joihin ne kuuluvat, esimerkiksi palvelujen järjestämiseksi kuntalaisille. Esimerkiksi menojen kasvuun vaikuttaminen on osoittautunut hyvin vaikeaksi, mikä heijastuu välittömästi kuntien taloudelliseen tilanteeseen.

Päätoimisen ja osa-aikaisen luottamushenkilön asemaa ja luottamushenkilön oikeutta saada vapaata työstään koskevat ehdotukset, sidonnaisuuksien ilmoittaminen, kunnallisen puoluerahoituksen läpinäkyvyyttä koskevat ehdotukset

Kunnalla ei ole esityksiin huomautettavaa.

Otto-oikeuden rajaaminen kunnanhallitukselle

Kunnalla ei ole esityksiin huomautettavaa.

Toimielinten sähköisiä päätöksentekotapoja koskevat ehdotukset sekä kunnan ilmoitusten, kunnan toimintaa koskevien tietojen ja pöytäkirjojen julkaisemisesta tietoverkossa

Kunta kannattaa uusien päätöksentekomuotojen – sähköinen kokous ja sähköinen päätöksentekomenettely ennen kokousta – sisällyttämistä kuntalakiin perinteisen kokouspaikalla pidettävän toimielimen kokouksen rinnalle. Uudet päätöksentekomuodot eivät kuitenkaan voi korvata perinteisiä kokouksia, joissa toimielimen jäsenet ovat läsnä. On hyvä, että lainsäädännössä on määritelty reuna-ehdot sähköisille päätöksentekotavoille ja kunta voi itse päättää, missä toimielimissä tai tilanteissa se sähköistä kokousta käyttää.

Sähköisten päätöksentekotapojen käyttöönoton edellytyksenä ovat nopeat ja toimivat tietoliikenneyhteydet, ja ainakin Lapissa on alueita, joissa sekä puhelimen että laajakaistayhteyksien toimivuudessa on vakavia puutteita. Valtiovarainministeriön tulisi edistää toimenpiteitä, joilla kaikkiin kuntiin turvataan tasapuoliset tietoliikenneyhteydet, jotta kuntalain uudistamisen tavoite sähköisten toimintatapojen hyödyntämisen edistämisestä olisi mahdollista myös haja-asutusalueilla.

Alijäämän kattamisvelvollisuus määräajassa ja alijäämän kattamisvelvollisuuden ulottaminen kuntayhtymiin ja erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan ja kuntayhtymän arviointimenettely

Kunta kannattaa alijäämän kattamisvelvollisuuden tiukentamista sekä alijäämän kattamisvelvollisuuden ja arviointimenettelyn laajentamista koskemaan myös kuntayhtymiä. Samalla on kuitenkin huomattava, että kuntien taloustilanteen heikkenemisen taustalla ovat usein valtion kunnille säätämät lisävelvoitteet. Alijäämän kattamisvelvollisuuden määräaikaa tulisi pidentää vähintään vuodella, koska rakenteellisten ja toiminnallisten uudistusten tehostamisvaikutukset eivät näy välittömästi.

Tarkastuslautakuntaa koskevat ehdotukset, tilintarkastus sekä tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajien tietojensaantioikeus

Kunnalla ei ole esityksiin huomautettavaa.

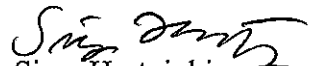
Kunnan toimintaa markkinoilla koskevat ehdotukset, kuten kunnan myöntämien lainojen, takausten ja vakuuksien rajoittaminen, kunnan kiinteistöjen luovutus ja julkisen palvelun velvoite

Kunnalla ei ole esityksiin huomautettavaa.

Muonion kunta

Sakari Silén
kunnanhallituksen
puheenjohtaja

Sirpa Hartojoki
kunnanjohtaja